

תת"ע 2777/04/13 - מדינת ישראל נגד בסט קאר חברה לשרותי רכב בע"מ ע"י,מר קרויזר

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

תת"ע 2777-04-13 מדינת ישראל נ' בסט קאר חברה לשרותי רכב בע"מ
בפני כב' השופט דן סעדון

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

בסט קאר חברה לשרותי רכב בע"מ ע"י מר
קרויזר

הנאשמת

הכרעת דין

האישום

1. הנאשמת היא חברת השכרה. ביום 21.4.12 הודבק על רכב הנאשמת דוח המייחס לנהג הרכב עבירה של עצירה (כולל העמדה או חניה) המפריעה לתנועה בניגוד לתקנה 71 (1) לתקנות התעבורה. העבירה יוחסה לנאשמת מכוח בעלותה ברכב בהתאם לסעיף 27 לפקודת התעבורה.

השתלשלות העניינים

2. הנאשמת פנתה מספר פעמים למפנ"א (מרכז פניות נהגים ארצי במשטרת ישראל) לצורך הסבת הדוח ע"י מר איאן פישר (להלן: "התייר") שלטענתה שכר את הרכב ועשה בו שימוש במועד העבירה. הפניה הראשונה בכתב הייתה ביום 13.11.12. במענה לפנייה זו השיב רס"מ יורם פרץ ממפנ"א כי לצורך בדיקת ההסבה נדרשת הנאשמת להעביר עותק ברור של חוזה השכירות וצילום דרכון עם חותמות כניסה ויציאה לארץ "מאחר ובבדיקה במאגרי המידע של מדינת ישראל הוברר כי הנדון לא שהה בארץ במועד העבירה" [ת/3]. הפנייה השנייה הייתה ביום 18.12.12. גם במענה לפנייה זו שוב מר יורם פרץ והפנה את שימת לב הנאשמת לכך שעליה להעביר אליו לצורך בדיקת הטענות עותק חוזה שכירות וצילום דרכון עם חותמות כניסה ויציאה [ת/4]. הפנייה השלישית הייתה למעשה בקשה מטעם הנאשמת להישפט בגין העבירה. במענה לפנייה זו [ת/2] השיב רס"מ פרץ כי בקשת הנאשמת להישפט תכובד והזמנה לדין תישלח אליה. מר פרץ הדגיש במענה לדברים שרשמה הנאשמת כי הדרישה לקבלת חוזה השכירות וצילום דפי הדרכון הייתה "לצורך ההסבה ולא סירוב לבקשתכם להסבת הדוח". כך או כך, לא נחה דעתו של התובע המוסמך ממפנ"א כי נסיבות המקרה מצדיקות ביצוע הסבת הדוח והמקרה התגלגל לפתחו של בימ"ש זה. במסגרת ישיבת ההקראה כפרה הנאשמת במיוחס לה ונשמעו ראיות.

פרשת התביעה

3. במסגרת פרשת התביעה העידו עורך הודעת תשלום הקנס, מר יורם אייזמן. כמו כן העיד רס"מ יורם פרץ ממפנ"א ובאמצעותו הוגשו ת/2-4 שעל תוכנם עמדתי לעיל וכן ת/5 שהינו פירוט כניסות ויציאות מן הארץ עליו הסתמך מר פרץ לצורך הטענה שהוזכרה לעיל לפיה התייר לא שהה בארץ במועד העבירה.

פרשת ההגנה

4. במסגרת פרשת ההגנה העידו סמנכ"ל הנאשמת מר קרויזר ומר ולך מנהל מערכות המידע של הנאשמת.

5. באמצעות סמנכ"ל הנאשמת הוגשו חשבונית [נ/1], צילום דרכון (**ללא חותמות כניסה ויציאה**) [נ/2] והסכם שכירות [נ/3]. העד ציין כי הרכב נשוא דיון זה הושכר למר lan Fisher - נמסר לו ביום 19.4.12 והוחזר על ידו ביום 23.4.12 שעה 14.30. העד טען כי את הסכם השכירות המקורי שלח למשטרה "לפי בקשתה" בחודש דצמבר '12 במסגרת אותו מכתב בו ביקשה הנאשמת להישפט בגין העבירה. העד ציין כי הסכם השכירות שהוגש נ/3 מהווה העתקה מדויקת של הסכם השכירות המקורי. העד ציין כי לא קיבל את מכתב מפנ"א מיום 1.1.13 בו נאמר לנאשמת כי בקשה להישפט תכובד ובה בעת נאמר כי עליה לשלוח חוזה שכירות מקורי. העד ציין כי מכתב זה לא התקבל אצל הנאשמת. העד ציין כי שלח למפנ"א צילום דרכון [עמ. 5 שו' 7-8]. בסיכומיו הבהיר כי לא נשלחו למפנ"א צילומי דרכון עם חותמות ["**לא היה ברשותנו את העתק של דף כניסות ויציאות ולכן לא נשלח למשטרה**" עמ. 14 שו' 9-10]. העד נשאל אם פנה לתייר בעקבות הדוח שקיבלה הנאשמת ועל כך השיב "**אתם פניתם אלינו זמן רב לאחר ביצוע הדוח, אנחנו לא פנינו לשוכר כי אנחנו יודעים שבדרך של שגרה המשטרה מעבירה את הדוח על שם מבצע העבירה בפועל ולא יועיל שום דבר אם אני אפנה אליו והוא יאשר או יכחיש**" [עמ. 5 שו' 20-22]. בתום עדותו הוגש תצהיר המשקף לטענת הנאשמת הסדר שקיים בינה לבין מפנ"א ולפיו מפנ"א מבצעת הסבה של הדוחות על שם מחזיקי הרכב במועד העבירה הרלוונטית על פי הסכם שכירות שנשלח אליהם בליווי בקשה עם תצהיר המתייחס ספציפית לאותו דוח. באותו מעמד קבעתי כי התצהיר יתקבל אולם שאלת משקלו תקבע בהכרעת הדין.

6. מר ולך העיד בהרחבה על אמצעי אבטחת המידע של הנאשמת ועל האופן בו מבוצעת "קליטת חוזה" שכירות רכב ועל היעדר יכולת - לרבות היעדר יכולתה של הנאשמת עצמה - להתערב בתוכנו של הסכם כזה לאחר שנחתם [עמ. 9 שו' 10-12].

דיון והכרעה

7. הודעת תשלום הקנס האמורה נרשמה נגד הנאשמת בשל היותה בעלת הרכב מכוח סעיף 27 לפקודת התעבורה הקובע: (א) **נעשתה עבירת תעבורה ברכב, רואים את בעל הרכב כאילו הוא נהג ברכב אותה שעה או כאילו העמידו או החנה אותו במקום שהעמדתו או חנייתו אסורה על פי חיקוק, לפי העניין, זולת אם הוכיח מי נהג ברכב העמידו או החנהו כאמור או אם הוכיח למי מסר את החזקה**

ברכב (להלן - המחזיק) או הוכח שהרכב נלקח ממנו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו". ודוק: סעיף 27ב לפקודת התעבורה יוצר חזקה שבדין אשר לצורך ערעורה והרמת הנטל לפיה נדרשת הנאשמת להרים את נטל הראיה על פי מאזן הסתברויות המקובל במשפט אזרחי ואין די בהצגת ספק סביר כמקובל בפלילים (יעקב קדמי, **על הראיות**, חלק רביעי, 2009, 1674).

8. אין חולק כי הרכב היה רשום על שם הנאשמת במועד הרלוונטי. זהותו של מי שעשה שימוש בפועל ברכב בעת ביצוע העבירה לא הייתה ידועה לעורך הדוח ועל כן מכוח סעיף 27ב לפקודת התעבורה יוחסה העבירה לבעלי הרכב, היינו הנאשמת. הנאשמת מנסה בהליך זה להראות כי מי שהעמיד את הרכב או החנה אותו תוך ביצוע העבירה הוא התייר. לצורך כך, הוצג לעיוני פלט של הסכם השכירות שנחתם עם התייר. לאור עדותו של מר ולך מטעם ההגנה **אני קובע כי הסכם השכירות שהוצג [נ/3] מהווה רשומה מוסדית וככזו - קבילה** (לצורך תנאי הסף להכרה במסמך או פלט מחשב, כמו בענייננו, ברשומה מוסדית עיינו בסעיף 36 לפקודת הראיות).

9. **אני דוחה את טענת הנאשמת כי העבירה למפנ"א עותק חוזה שכירות מקורי וצילום עמודי דרכון עם חותמות.** ע"ה 1 מר קרויזר ציין בסיכומיו כי לא היו ברשות הנאשמת דפי דרכון עם חותמות ולכן אלה לא הועברו למפנ"א וממילא לא הוצגו במהלך המשפט. במוצג ת/2 - המהווה תשובת מפנ"א לבקשת הנאשמת להישפט הכוללת **לגרסתה** גם הצגה של חוזה שכירות מקורי - טוען מר פרץ ממפנ"א כי **"התבקשתם להמציא מסמכים נוספים: חוזה שכירות הרכב בשפה העברית וצילום דרכון...".** מתשובה זו, המאוחרת להעברה הנטענת של חוזה השכירות המקורי, ניתן ללמוד בנקל כי לא צורף לבקשה להישפט חוזה שכירות מקורי. מר פרץ לא נחקר בנקודה זו בחקירה נגדית והימנעות כזו מחקירה בעניין מהותי עומדת לנאשמת לרועץ". **אני קובע אם כן כי הנאשמת לא המציאה חוזה שכירות מקורי ודפי דרכון עם חותמות לצורך ביצוע ההסבה.**

10. מר קרויזר הצביע בסיכומי ההגנה על שורת פסקי דין המצדיקים את זיכיה של הנאשמת בדין. רובם המכריע של פסקי דין אלה הם של בתי המשפט לתעבורה ברחבי הארץ וככאלה הם אינם מחייבים או מנחים בית משפט זה. פסק דינו של בימ"ש המחוזי בבאר שבע (כב' הנשיא י. אלון) מהווה הלכה מנחה אולם לטעמי הוא אינו פועל לזכותה של הנאשמת אלא לחובתה כפי שאפרט להלן.

11. לב ליבה של המחלוקת, לטעמי, הוא בשאלה האם די בהצגת הסכם שכירות, המהווה כאמור רשומה מוסדית, על מנת שהנאשמת תזוכה בדין וזאת בשעה שתובע מוסמך לא סבר כי אין מקום לביצוע הסבה ללא עיון בדפי דרכון עם חותמות נוכח החשש כי במועד העבירה לא שהה התייר בארץ.

12. כעולה מסעיף 27ב (א) לפקודת התעבורה, על הנאשמת להוכיח במאזן הסתברויות מי נהג ברכב או למי נמסרה החזקה בו. לכאורה, הסכם שכירות קביל מוציא את הנאשמת ידי חובתה אלא שבפסיקה נקבעה הלכה מנחה אחרת, לטעמי. כך, בפרשת תע"מ (אשד') 25176-01-13 מ"י נ' **שלמה תחבורה 2007 בע"מ** (לא פורסם) דן בימ"ש בשאלה דומה לזו בה עסקינן. באותו מקרה היה מדובר בסדרת דוחות חניה

שהוסבו על שם הנאשמת מכוח בעלותה ברכבים כאשר באותם מקרים הושכרו כלי הרכב לתיירים ששהו בישראל. בימ"ש מצוין כי הנאשמת טענה באותו הליך כי " . הרימה את הנטל להוכיח כי במועד הרלוונטי לביצוע העבירה "בעל הרכב" היה המחזיק ברכב מכוח הסכם השכירות שצורף לבקשת ההסבה וכי על אף נהלי העבודה הנהוגים לא הסתפקה הנאשמת במתן תצהיר בלבד, אלא צירפה גם את הסכם השכירות לבקשת ההסבה."

בימ"ש הוסיף וקבע כי "עיון בסעיפי החוק הנ"ל קובע כי הנאשמת עמדה בנטל להוכחה כי במועד העבירה לא הייתה המחזיקה ברכבים בהם בוצעה העבירה. כמו כן, הנאשמת הוכיחה כי די במסמכים שצירפה לבקשת ההסבה שהגישה וכי לא מוטלת עליה כל חובה אחרת. סבורני, כי אין יסוד בדין לדרישת המאשימה להציג העתק מדרכונו, או כל מסמך מזהה אחר של שוכר הרכב, שכן הנאשמת הציגה את המסמכים שהיו ברשותה ואשר תואמים את דרישות החוק. החוק אינו עושה אבחנה בין תושב ישראלי לבין תושב חוץ ומשהוכחה חברת ההשכרה, במועד הקבוע בחוק, מי היה שוכר הרכב, הרי שעל המאשימה להסב את הדו"ח על שם השוכר, בין אם הוא תושב הארץ ובין אם הוא תושב חוץ." [הדגשה הוספה]

13. על פסק דין זה הוגש ערעור לבימ"ש המחוזי בבאר שבע (עפ"א 52287-10-13 עיריית אשדוד נ' מ"י) (לא פורסם). הערעור התקבל תוך שבימ"ש של ערעור קובע את הדברים הבאים היפים גם לענייננו: **ראשית** - השאלה אם הוכיח "בעל רכב" "למי מסר" את החזקה ברכב מסורה לשיקול דעתו של "תובע" כמפורט בסעיף 239(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי. **שנית**, דרישתו של "תובע" לקבל העתקי דרכון מחברת ההשכרה היא בגדר סמכותו של התובע והינה "סבירה ביותר" זאת הואיל "ובאמצעות מסמך זה - יוכל "התובע" לוודא ולאמת את נתוני תושב החוץ (שעשה שימוש ברכב המושכר בישראל) ויאפשר לו לעקוב אחר ביצוע המצאת הדו"ח בחו"ל ואף להיעזר לשם כך, במידת הצורך, ברשויות הנדרשות."

לגבי הטענה כי די בהסכם השכירות על מנת להוציא את חברת ההשכרה ידי חובתה על פי סעיף 27 לפקודת התעבורה קבע בימ"ש המשפט המחוזי כי "אינני מקבל טענה זו שאיננה ממין העניין." הווה אומר, בעוד שבימ"ש השלום סבר כי די בהצגת הסכם שכירות על מנת להוציא את חברת ההשכרה ידי חובתה על פי סעיף 27 לפקודת התעבורה, קובע בימ"ש המחוזי כי הוא אינו מקבל טענה זו וכי על מנת לצאת ידי חובת סעיף 27 נדרשת הנאשמת באותה פרשה להציג העתקי דרכון בהתאם לדרישת התובע על פי היקף שיקול הדעת שמתיר לו הדין לצורך ביצוע הסבה של הדוח.

14. במקרה שלפנינו ההצדקה לדרישת צילום עמודי הדרכון בצירוף חותמות כניסה ויציאה מצויה בחששו של התובע כי התייר לא שהה בארץ במועד העבירה כפי שהבהיר לנאשמת במכתביו. לפיכך, לטעמי, בדין ובסמכות הוספה דרישת התובע לקבלת צילומי עמודי דרכון ובהם כניסות ויציאות. אין חולק כי הנאשמת לא העבירה למפנ"א דפי דרכון של התייר עם חותמות כניסה ויציאה. כפי שעולה מן הפסיקה שהובאה לעיל, לא היה די בהצגת עותק שכירות מקורי - או רשומה מוסדית בדבר קיומו של הסכם שכירות כזה - על מנת

להוציא את הנאשמת ידי חובה על פי סעיף 27ב (א) לפקודת התעבורה.

הנאשמת טוענת כי דוח הכניסות והיציאות של התייר לארץ עליו הסתמך התובע במפנ"א [ת/5] אינו ראיה קבילה. אני מקבל טענה זו אולם בד בבד אני סבור כי אין בה כדי לסייע לנאשמת בהליך זה. אכן, ת/5 אינו פרי עטו של מר פרץ אלא פרי מלאכתם של גורמים אחרים, חלקם לא ידועים כלל לבימ"ש. מר פרץ ציין בהגנותו בעדותו כי "**אין לזה תעודת עובד ציבור**" וכי "**זה על פי ממשק של מערכות שונות**" [עמ. 3 שו' 25]. במלים אחרות, מדובר בעדות מפי השמועה/ לא הוכח כי המסמך נכנס לגדר אחד מחריגיו של הכלל הפוסל עדות מפי השמועה. עם זאת, ולטעמי, **אין הכרח** כי מאגר המידע עליו מסתמך התובע לצורך גיבוש עמדה בשאלה אם לבצע את הסבת הדוח יהווה ראיה קבילה בהליך פלילי. אומר, בהדגשה ראויה, כי **מר פרץ לא חזר בו בחקירה נגדית מעמדתו שהובעה בתכתובת עם הנאשמת ולפיה במועד הרלוונטי לא שהה התייר בארץ**. מטעם ההגנה לא הובאה בנקודה זו כל ראיה לסתור, זולת הסכם השכירות שכאמור אין בו די. מטעם זה אין בידי לקבל את טענותיה ומענותיה של הנאשמת ביחס לפלט ת/5 המצביע לטענתה על אנומליה בכניסותיו ויציאותיו של התייר מישראל. בכל הכבוד הראוי, שאלות בעניין זה היה על הנאשמת להציג לעד התביעה שהסתמך על פלט זה וכאמור ת/5 אינו מסמך קביל שניתן לבסס על תוכנו ממצא כלשהו. התייחסותו של מר ולך מטעם ההגנה לנקודה זו הייתה שלא במקומה ומר ולך ציין, בהגנות רבה, כי הוא אינו הגורם המוסמך והמתאים להיחקר על עניין זה. מטעם זה אינני סבור כי להשקפותיו של מר ולך בסוגית כניסותיו ויציאותיו של התייר מישראל יש משקל של ממש בהליך זה.

15. סמנכ"ל הנאשמת מר קרויזר הגיש תצהיר המשקף נוהל הסבת דוחות. לטעמי אין ליתן כל משקל לתצהיר זה בגדר ההליך וזאת מן הטעמים הבאים. **ראשית**, התצהיר עוסק בהסבת דוחות על בסיס חוזה שכירות תוך שצוין בתצהיר כי "**במידה ונדרש להציג העתק של החוזה המקורי מכל סיבה שהיא הרי כי הנ"ל יועבר תוך 10 ימי עבודה עם חותמת נאמן למקור**" (סעיף 16). כפי שנקבע לעיל - לא הועבר למפנ"א ולא הוגש במסגרת הליך זה כל חוזה שכירות מקורי כך שהנוהל לא קיים הלכה למעשה במקרה זה. **שנית**, התצהיר עוסק בעיקרו בסוגיית הכרה בחוזה השכירות כברשומה מוסדית. משהתקבלה הטענה כי פלט המחשב מהווה אכן רשומה מוסדית מתייתר הצורך בהתייחסות נוספת לעניין. **שלישית**, אין בתצהיר כל התייחסות לסוגייה של הסבת דוח כאשר מי שעבר את העבירה לכאורה הוא תייר בישראל. על כן, ספק לטעמי אם הנוהל המשתקף בתצהיר חל על ענייננו. מכל מקום, אין טענה כי התובע במפנ"א לא היה **מוסמך** לדרוש מן הנאשמת את המסמכים שדרש לצורך ביצוע ההסבה. התובע, מר פרץ, כלל לא נחקר בנקודה זו בחקירה נגדית או לעניין קיומו של נוהל בין הצדדים בעניין הסבת דוחות של תיירים.

16. לאור האמור, ניתן היה לכאורה לסבור כי בהליך בו עסקינן יהיה די בהצגת רשומה מוסדית קבילה המעידה על השכרת הרכב לאדם אחר על מנת לצאת זכאית בדיון ולו מחמת הספק. אלא שלטעמי לא כך הוא. **ראשית**, וכפי שקבע בימ"ש המחוזי בפרשת **עיריית אשדוד**, אין די בהצגת הסכם שכירות על מנת לצאת ידי חובה בנסיבות בהן מבוקש לבצע הסבה במקרה בו נוהג הרכב היה תייר. **שנית**, קביעה לפיה די בהסכם השכרה, כזו יוצרת "מסלול עוקף" תובע מוסמך במפנ"א לצורך ביצוע הסבה ומרוקנת מתוכן את שיקול דעתו לדרוש צילום דרכון או דפי דרכון, אם הוא סבור כי הדבר דרוש לצורך ביצוע הסבה. על פי המסלול "העוקף", לא תבצע חברת ההשכרה הליך של הסבת הדוח מול מפנ"א ותיאלץ לעמוד בדרישות של הצגת

דרכון או דפים מסוימים ממנו אלא תבקש להישפט בעצמה בגין הדוח, תציג הסכם שכירות ותזוכה בדין בשל הדוח שנרשם לחובתה. אינני סבור כי מדובר במצב דברים שניתן לקבלו.

סיכום

.17

הנאשמת ביקשה מתובע מוסמך כמשמעותו בסעיף 239 לחוק סדר הדין הפלילי לבצע הסבת הדוח ע"ש תייר ששכר לטענתה את הרכב. התובע בדק את מאגרי המידע שעמדו לרשותו ועל בסיס המידע המצוי שם דרש, להנחת דעתו, צילום עמודי דרכון עם חותמות וחוזת שכירות מקורי. בניגוד לנוהל ההסבה המקורי שהנאשמת טענה כי היה קיים בינה למפנ"א לא צורף חוזת שכירות מקורי ולא צורפו צילום עמודי דרכון עם חותמות. משלא נענה התובע לביצוע ההסבה ביקשה הנאשמת להישפט וכפרה במיוחס לה תוך שהיא מציגה במהלך משפט ההוכחות רק עותק של חוזת השכירות המהווה כאמור רשומה מוסדית. לא הוצג בשום שלב של ההליך ואף לפניו דפי דרכון ובו חותמות כניסה ויציאה של התייר. זאת, כאמור בניגוד להלכה מנחה של בימ"ש המחוזי באר שבע הקובע כי תובע כאמור רשאי ומוסמך לדרוש צילום דפי דרכון לצורך ביצוע ההסבה וכי אין בסיס לקביעת בימ"ש השלום לפיה די בהסכם שכירות לצורך ביצוע ההסבה או לצורך יצירת "ספק סביר" באשמתה של חברת ההשכרה. כפי שקבעתי, אין לקבל מצב דברים בו דרישה מוסמכת וסבירה של תובע לקבלת העתק דפי דרכון לצורך הפגת החשש כי התייר לא היה בארץ תיענה באמצעות יצירת מסלול עוקף במסגרתו תכפור הנאשמת במיוחס לה, תציג עותק הסכם שכירות המהווה רשומה מוסדית, ותזוכה בדין; זיכוי שפירושו כי היה על התובע במפנ"א להיעתר לבקשה להסב את הדוח ע"ש התייר. נוכח כל האמור אין מקום לדעתי לזכות את הנאשמת בדין מחמת קיומו של ספק רק משום שהוצג בהליך פלט מחשב של הסכם שכירות המהווה רשומה מוסדית.

התוצאה היא כי אני מרשיע את הנאשמת במיוחס לה בכתב האישום.

ניתנה היום, י"ג ניסן תשע"ד, 13 אפריל 2014, במעמד הצדדים